

P R E S U D A

U IME REPUBLIKE HRVATSKE !

Županijski sud u Osijeku u vijeću sastavljenom od suca toga suda Ružice Šamota kao predsjednika vijeća, suca Mire Čavajda kao člana vijeća, sudaca porotnika Snježane Čarapović, Ante Dumančića i Josipa Ciprovca kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zlate Poljak, u krivičnom predmetu protiv opt. Mihajla Sopke i dr., zbog kriv. djela iz čl. 122. OKZRH povodom optužnice ŽDO Osijek broj KT-88/94 od 11.4.1995. i od 24.10.1995., nakon usmene glavne i javne rasprave zaključene dana 7. listopada 1996. godine u prisutnosti zamjenika ŽDO Osijek Željka Krpana, braniteljice optuženih Slavice Garac, odvjetnice iz Osijeka, a u odsutnosti: I-opt. Mihajla Sopke, II-opt. Branka Drče, IV-opt. Milana Paripovića, V-opt. Mile Kneževića, VI-opt. Mile Pavkovića i VII-opt. Mile Tešića, u skladu s čl. 122. OKZRH, odlučuje: I-opt. MIHAJLO SOPKA, sin Nikole, rođen 26.11.1962. godine u Rajevom Selu, Općina Drenovac, s prebivalištem u Mirkovcima, V. Karadžića 225, Rusina, državljanina Republike Hrvatske, osudjivanog kao prema izvodu iz kaznene evidencije, ostali podaci nepoznati, II-opt. BRANKO DRČA, sin Dušana, rođen 11.6.1957.g. u Vinkovcima iz Mirkovaca, Željeznička bb, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, ostali podaci nepoznati, IV-opt. MILAN PARIPOVIĆ, sin Đure, rođen 22.6.1939.g. u Rujevcu, Općina Gvozdansko, iz Vinkovaca, I. Mažuranića 14, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, ostali podaci nepoznati, V-opt. MILE KNEŽEVIĆ, sin Nikola, rođen 27.3.1946.g. u Parčićima, Općina Benkovac, iz Vukovara, Trg Republike 1, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, ostali podaci nepoznati;

VI-opt. MILE PAVKOVIĆ, sin Miloša i Milice rođen 5.8.1940.g. u Duvnjaku, Općina Vojnić, iz Vinkovaca, P. Miškine 57, Srbin, državljanin Republike Hrvatske,

VII-opt. MILE TEŠIĆ, sin Dušana, rođen 13.9.1923. u Gornjoj Lupljenici, Općina Derвента, Republika BiH, s prebivalištem u Vinkovcima, Željeznički vijećac 5, trenutno nepoznatog boravišta, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, ostali podaci nepoznati,

k r i v i n s u

što su:

...dana 24. i 25. svibnja 1992. godine u Mirkovcima i Vukovaru, nakon što su na liniji razdvajanja vojnih snaga kod Vinkovaca pripadnici paravojnih srpskih formacija pridruženik tzv. JNA u okupaciji dijela Republike Hrvatske zarobili pripadnika pričuvnog sastava Hrvatske vojske Ivicu Šituma, doveli ga u jedan bunker i počeli ispitivati, jedan od pripadnika navedenih srpskih paravojnih postrojbi opt. Mihajlo Sopka prijetio mu da će ga obraditi kundacima i nožem ako ne prizna sve što ga pitaju, zatim ga zajedno sa ostalim nepoznatim vojnim osobama izuo i skinuo golog do pojasa i udarao šakama po cijelom tijelu, a potom ga je drvenom palicom udarao po šakama, da bi ga nakon višesatnog ispitivanja i fizičkog zlostavljanja predali nekolicini pripadnika tzv. milicije u okupiranim Mirkovcima, koji ga odvođe u svoje zapovjetništvo i ondje nastavljaju ispitivati i zlostavljati na način da mu je jedan od njih, opt. Branko Drča naizmjenice s ostalima satavljao nož pod grlo, pištolj na čelo uz okidanje obarača na prazno, izvodio ga van na simulirana strijeljanja, te tukao gumenom palicom po tijelu, uslijed čega je on više puta pao u nesvijest, a nakon takvog zlostavljanja zatvorili ga u jednu kućicu, te nakon nekoliko sati nastavili s ispitivanjem koje je vodio opt. Mile Tešić tijekom kojeg je više puta izvođen van na simulirana strijeljanja, udaran drškom pištolja po glavi, vezan za dasku i udaran po tijelu, a iz nesvijesti buđen električnim palicama za stoku, da bi zatim bio prebačen u sjedište tzv. Milicije SAO Krajine u Vukovaru, gdje su ga nastavili ispitivati opt. Milan Paripović, opt. Mile Knežević i opt. Mile Pavković. zlostavljajući ga na način da su naredjivali i davali drugim prisutim pripadnicima srpskih paravojnih snaga da ga tuku, što su ovi i činili tako da su ga tukli šakama i gumenim palicama po svim dijelovima tijela te je više puta pao u nesvijest, stavljali mu nož pod grlo uz prijetnju da će ga zaklati, prijetili mu da će ga baciti u Dunav, stavljali mu špištolj na

87

slijepoočnicu te okidali obarač na prazno, mučili ga žedā i tjerali da pije staro strojno ulje, postupivši tako protivno odredbama čl. 13. st. 1. i 2., čl. 14. st. 1. i čl. 17. st. 4. Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949.g., uslijed čega je Ivica Šitum zadobio oštećenje lijevog bubrega s krvarenjem i posljedičnim stvaranjem ciste, prijelom V. kosti dozapešća lijeve šake, djelomično iščašenje između V. kosti dozapešća i I. članka V prsta lijeve šake te psihičke ozljede u vidu tzv. posttraumatskih reakcija na stres, koje ozljede su bile teške i osobito teške tjelesne ozljede, te uz to još i prijelom II. lijevog sjekutića koja ozljeda je bila lake prirode,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava mučili i nečovječno postupali s ratnim zarobljenikom,

čime su I-opt. , II-opt., IV-VII-opt. počinili krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, označeno u čl. 122. OKZRH,

pa se temeljem čl. 122. OKZRH

I-opt. MIHAJLO SOPKA

II-opt. BRANKO DRČA

IV-opt. MILAN PARIPOVIĆ

V-opt. MILE KNEŽEVIĆ

VI-opt. MILE PAVKOVIĆ

VII-opt. MILE TEŠIĆ

o s u d j u

SVAKI NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 12 (DVANAEST) GODINA.

Temeljem čl. 90. st. 1. ZKP-a u svezi s čl. 87. st. 2. t.1, 6. i 7. ZKP-a optuženici su dužni platiti troškove krivičnog postupka i to na ime troškova svjedoka solidarno 100,00 Kn, na ime troškova vještaka solidarno 490,00 Kn, na ime paušalne svote svaki 500,00 Kn te na ime nagrade branitelja po službenoj dužnosti solidarno 2.750,00 Kn.

Obrazloženje:

88

ŽDO iz Osijeka optužnicom citiranom u uvodu optužio je Mihajla Sopku, Branka Drču, Milana Paripovića, Milu Kneževića, Milu Pavkovića i Milu Tešića zbog kriv. djela činjenično i pravno opisanog u izreci.

Optuženicima je sudjeno u odsutnosti.

U dokaznom postupku sud je pročitao medicinsku dokumentaciju na ime Ivica Šituma, fotokopiju "rješenja" od 28.5.1992.g., izvode iz KE za M. Sopku i B. Draču, dopise PU Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske te uz suglasnost zamj. ŽDO i braniteljice optuženika iskaz svjedoka Ivica Šituma i nalaz i mišljenje vještaka Zorislava dr. Krausa.

Svjedok Ivica Šitum između ostalog je iskazao da je rođen u Vinkovcima gdje se školovao i radio i upoznao veći broj ljudi. Za sve optuženike je naveo da ih od prije osobno zna pa je za Sopku naveo da je isti Rusin, jedan do dvije godine mlađi od njega, da ima brata Janka koji je kao hrvatski vojnik poginuo, za Drču je naveo da je iz Ostrova i da je njegov brat Jandrija stanovao u Vinkovcima blizu njegove kuće, Tešići da su iz Mirkovaca i stariji Tešić, star 55-56 godina imenom Slobodan i Milan, Mile da je imao dva sina od kojih se jedan zvao Ranko, Paripovića da pozna iz videnja i da je isti u Vinkovcima bio inspektor, da je u Vinkovcima viđao i kneževića koji je stanovao negdje drugdje, a za Pavkovića je naveo da je iz Vinkovaca, da je radio u bivšem SUP-u i od njegovog oca pozajmljivao novac. Na početku srbočetničke agresije da je stupio u vojne postrojbe, učestvovao u raznim akcijama, a 24.5.1992. g. da je zajedno s još dvojicom vojaka, svi obučeni u uniforme Hrvatske vojske i naoružani, dobio zadatak da krene preko bojišne crte prema Mirkovcima. Na zadatku da su otkriveni i da je on uhvaćen te da su ga odmah počeli tući kundacima, prijetili da će ga ubiti i trgati snjega uniformu, a oko 23 sata da je doveden u jedan bunker gdje je odmah susreo Sopku, koji ga je prepoznao, obratio mu se i pitao za svog brata, te Tešića i to starijeg koji je nekud otišao. Najviše da ga je "ispitivao" Sopka i prijetio mu kundakom i nožem, tražio da oda svoje suborce, skinuo ga do pojasa golog i udarao šakama i palicom po tijelu, psovao mu majku ustašku, prijetio da će ga ubiti, a jednom drvenom palicom debljine 5-7 cm i duljine 1 m snažno i silovito ga udario po zapešću i prstima tako da su mu pucale kosti. Odatle da su ga odvezli u Mirkovce gdje ga je više osoba tuklo, a Drča, kao i ostali stavljao mu nož pod grlo, pištolj na čelo i okidao u prazno, udarao ga kundakom pištolja i drvenom palicom zbog čega je pao u nesvijest. "S ispitivanjem" da su nastavili i da je tada Tešić, otac Ranka njega izvodio na simuliranu strijeljanja i udarao kundakom pištolja po glavi, a da su ga osvjješćivali električnom palicom za stoku. Potom da je prebačen u Vukovar gdje su bili Paripović, Knežević i Pavković koji su ga ispitivali, prijetili mu i naredjivali prisutnim četnicima da ga tuku šakama i gumenom palicom, stavljali mu

89

nož pod grlo, prijetili da će ga zaklati, baciti u Dunav i zbog toga da je pao u nesvijest, a kada je žedan tražio vode tjerali su ga da pije staro strojno ulje. Zbog svega toga da je bio ponižen, nemoćan izgubljen i molio da ga ubiju, na što su mu se smijali. U 5. ili 6. mjesecu 1992g. da je prebačen u zatvor u Belom Manastiru, da je protiv njega vođen kazneni postupak i da je tek tada išao kod liječnika jer mu je bila slomljena lijeva šaka, ozlijeđen bubreg i rebra s lijeve strane, a 23.12.1993.g. da je razmijenjen.

Ocjenjujući ovaj iskaz sud je utvrdio da je svjedok iskazivao uvjerljivo i okolnosno, a njegov iskaz potvrđen je i ostalim provedenim dokazima. Stoga je iskazu svjedoka sud poklonio vjeru.

Iskazom svjedoka utvrđeno je da je Ivica Šitum zarobljen kao pripadnik HV u vrijeme oružanih sukoba, da je bio ratni zarobljenik, a to je razvidno i iz fotokopije "rješenje" od 28.5.1992.g. iz kojeg se vidi i to da je tzv. Okružni sud u Belom Manastiru protiv Ivica Šituma vodio kazneni postupak.

Na temelju pročitane medicinske dokumentacije sud je utvrdio da je Ivica Šitum nakon oslobodjenja iz zarobljeništva zbog ozljeda koje je u zarobljeništvu zadobio išao na izvjesne zdravstvene preglede.

Vještak Zorislav dr. Kraus u svom nalazu između ostalog je naveo da Ivica Šitum ima mehaničke ozljede lijevog bubrega, lijeve šake, kako je to navedeno u izreci presude, a što su teške tjelesne ozljede te prijelom II. lijevog sjekutića što je laka tjelesna ozljeda, a da su te ozljede nastale djelovanjem tupo-tvrđog mehaničkog predmeta (šaka, noga u cipele, gumena ili drvena palica) udarcem srednjeg do jakog intenziteta, a ozljede su mogle nastati od radnji optuženika na način kako ih je prikazao već pomenuti svjedok. Zatim da kod njega ostoje psihičke ozljede u vidu tzv. posttraumatske reakcije na stres (psihogeni gubitak glasa, noćne more, nesanica, strah, nagon za mokrenjem) što su osobito teške tjelesne ozljede a posljedica su maltretiranja od strane svih optuženika. Do ozljeda lijeve šake vjerojatno da je došlo u Vinkovcima gdje je prema iskazu Ivica Šituma on tučen palicom po šakama.

Ovaj vještak svoj nalaz i mišljenje dao je stručno i jasno ga obrazložio te ih sud prihvaća. Na temelju tog dokaza, medicinske dokumentacije i iskaza svjedoka utvrđeno je da je Ivica Šitum zadobio ozljede navedene u izreci, a iste su nastale upravo uslijed radnji svih optuženika opisanih u izreci, odnosno na način kako je to opisao svjedok. Veoma je detaljno Ivica Šitum opisao djelatnost svakog optuženika po osob i to su upravo djelatnosti opisane u izreci. Tim djelatnostima svaki optuženik počinio je krivično djelo iz čl. 122. OKZRH, jer radnja svakog optuženika protivna je pravilima međunarodnog prava i to čl. 13. st. 1. i 2., čl. 14. st. 1. i čl. 17. st. 4. Ženevske konvencije o postupanju s

sti i casti, a čl. 17. st. 4. iste konvencije propisano je da se oni ne smiju tjelesno ili moralno mučiti, siliti da daju bilo kakova obavještenja, da im se ne smije prijeiti i ne smije ih se vrijeđati. Kada su optuženici na način opisan u izreci tukli Ivicu Šituma vrijeđali ga psujući mu majku ustašku, plašili izvodjenjem na simulirana strijeljanja, stavljanjem noža pod grlo, skidali ga i izuvali, pod batinama tražili da oda svoje suborce, mučili ga žeđu i tjerali da pije strojno ulje, ispitivali više sati iako je on padao u nesvijest pa su ga osvješćivali električnim palicama za stoku i onda ga opet tukli, vrijeđali i omalovažavali, svaki optuženik je te odredbe prekršio, a svaki optuženik je znao da je Šitum ratni zarobljenik sa određenim pravima i zaštitom citirane konvencije. Na osnovu opisanih ponašanja optuženika upornosti koju su ispoljili - ponavljali određene radnje i više puta, na osnovu objektivnih elemenata u njihovom ponašanju utvrđeno je da su postupali umišljajno i u radnjama svakog optuženika ponaosob stječu se sva bitna obilježja krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH za koje krivično djelo su optuženici i oglašeni krivima.

Odlučujući o krivično pravnoj sankciji koja bi se prema optuženicima trebala primijeniti sud im je kao olakotne okolnosti utvrdio i to za sve optuženike osim za Sopku da do sada nisu osudjivani, jer je to za Drču utvrđeno iz KE, a za ostale optuženike osim za Sopku to se presumira dok je otegotna okolnost ta što je svaki optuženik osobno poznavao žrtvu prema kojoj je djelo počinio, neki su s njim čak bili u dobrim odnosima pa su svi optuženici ispoljili naročitu zločinačku svijest postupajući krajnje nečovječno prema poznaniku, za Sopku je otegotna okolnost i dosadašnja osudjivanost, istina za imovinska krivična djela, imajući u vidu težinu učinjenog djela i posljedice istoga koje još trpi Šitum te stupanj društvene opasnosti svakog pojedinog optuženika i ocjenjujući sve navedeno sud je svakog optuženika osudio na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina, a po ocjeni suda takova kazna odgovara društvenoj opasnosti djela i stupnju krivično-pravne odgovornosti svakog pojedinog optuženika.

Troškove navedene u izreci dužni su platiti optuženici, a odluka o troškovima temelji se na odredbi čl. 90. st. 1. ZKP-a.

U Osijeku, 7. listopada 1996. godine.

ZAPISNIČAR:

Blata Poljak

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

Ružica Šamota

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ove presude ovlaštene osobe mogu podnijeti žalbu u roku od 15 dana. Branitelju optuženika kojemu je sudeno u odsutnosti taj rok za podnošenje žalbe počinje teći protekom osam dana za koje vrijeme je presuda bila istaknuta na oglasnoj ploči suda.

DNA:

1. ŽDO Osijek, na br. KT-88/94.
2. Optuženicima - putem oglasne ploče suda
3. Braniteljici Slavici Garac, odvjetnici iz Osijeka

Za točnost otpravka - ovlašteni djelatnik:

Mirjana Delalić

Presuda postala pravomoćna dana 8. ožujka 1997.g.

U Osijeku, 9. travnja 1997. g.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Ružica Šamota, v.r.

Za točnost otpravka - ovlašteni djelatnik:

Mirjana Delalić